

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

...ri de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Achitarea din Budapesta.

Ne vedem îndemnați din mai multe considerații a reveni asupra cazului senzațional a achitării »Poporului Român« — despre care am relatat în numărul nostru de ieri — și care este obiect de discuție și în presa maghiară.

Din capul locului ținem să repetăm declarația ce am făcut ieri: nu bănuim și nici nu împărtășim bănuelile ce le fac alții.

Intre împrejurările noastre actuale politice, ne dăm seama, că acuzațiunea cea mai gravă, ce am putea-o aduce atât persoanelor cât mai ales ziarelor românești, este de a presupune că ar tergiveza în ascuns cu guvernul actual, că ar solicita și ar primi dela acest guvern favoruri și grații. Nu ne a dat nici un motiv dl Dimitrie Birăuț să-i aducem tocmai dlui această gravă acuzațiune. Cu atât mai puțin o putem aceasta face față de »Poporul Român«, care precum se știe angajează și pe vre-o câțiva dintre deputații naționali cari s'au grupat în jurul lui.

E firesc însă dacă am dori să aflăm mobilul, care a îndemnat pe ministrul de justiție dl Polónyi, să s'arete nu numai generos față de un »agitator român«, dar în eseriarea acestei generosități să meargă chiar până la o vădită disconsiderare a legii.

Cum să înțelegem această bunăvoință?

S'a convins oare dl Polónyi, că este curată infamie ce se face cu presa românească? S'a convins oare ministrul de jus-

tiție, că persecutarea miserabilă ce continuă de decenii acum împotriva presei românești, este o injustiție nedeamnă de spiritul vremii în care trăim și care nu poate să folosească la nimic, și în ori ce caz mai puțin scopurilor pentru care se face? Inseamnă cazul de achitare din Budapesta sfârșitul erei de persecuții și inaugurarea unei ere de libertate cinstită de presă?

Neconștientat aceasta ar fi singura explicație firească, dacă nu ni-ar izbi faptele, iluziunea și de altfel greu de a ții-o construi despre actualul guvern. Iar faptele ne spun, că pe când în Budapesta dl Polónyi retrage procesele împotriva »Poporului Român«, în Oradea-marea procurorii săi lucrează febril la procese noi împotriva »Tribunei«, luată așa se vede la țintă de dl Polónyi care chiar și cu prilejul amnestiei sale generale, a făcut o excepție onorabilă cu »Tribuna«, susținând numai față de dânsa un proces, terminat acum câteva săptămâni, cu osândă de 7 luni temniță a acuzatului Avram Indreica și 500 de cor. amendă din cauția ziarului.

Lăsăm însă la o parte combinațiile asupra acestei tactice a dlui Polónyi, pe care nu suntem destui de cuminte a o înțelege, dar reținem cazul din Budapesta, ca un caz de precedentă, la care ne vom provoca, d'aci nainte și la care nu știm de s'a gândit dl Polónyi, că-l va statua prin procedura procurorului său din Budapesta.

Procurorul Sélley a motivat retragerea proceselor împotriva dlui Birăuț în următorul chip:

— Considerând că Dimitrie Birăuț a

fost tras la răspundere numai ca redactor responsabil și dânsul a ezitat în decursul cercetării a extrada pe autor, din aceasta reiese, că nu dânsul este autorul articolelor incriminate. Iar intenția legii nu este ca judecătoria să pedepsească strohmanni, drept ceea retrag acuza împotriva lui Birăuț și nu cer pedepsirea sa.

Va să zică intenția legii nu este să pedepsească »strohmann«. Lăsăm la o parte pildele din trecutul nostru de suferințe, victimele câte au suferit contra »intenției legii« redactorii rezponzabili întrași în această calitate în temniți și sumele enorme de bani plătite în urma interpretației contrare a legii, căci așa se vede legea se poate interpreta cum vrem, ne însemnăm însă bine cazul, pentru că tare ne temem, că considerând trecutul, vom mai întâlni procurori cari înțeleg altfel legea.

Congresul național-bisericesc.

Ședința II.

2/15 Octomvrie.

Presidează I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu.

Secretarul M. Voileanu citește procesul verbal al ședinței de ieri.

Se verifică după câteva observațiuni făcute de d-nii: dr. Putici, Filaret Musta, episcopul I. Pap și N. Zigre.

Dr. Șenchea, raportor al secției de verificare a alegerilor făcute pe teritoriul episcopiei Aradului, arată că s'au făcut în regulă alegerile toate și nu sunt proteste, afară de

SCRISORI.

IV.

Lui Adrian.

Și zău, când atâtea cântece exprimau așa de mult, de ce se mai pun oamenii să vorbească? Când atâtea melodii ne aduc armonie în suflet, de ce oratorii ne alungă armonia asta prin cuvintele lor fără șir? Ei da, oratori născuți, nu glumă, suntem noi Români, dar nu ne-am putea alege alte ocazii ca s'o dovedim?

Era c'o zi înainte de sosirea voastră. În Capitală își făceau intrarea Bucovinenii. Spătoși voi-nici, cu plete mari și cu fețe rumene erau plăeșii lui Stefan-cel-mare. La gară, între alții, îi primește un student cu glas de clarinetă. Mândru și cu gesturi largi el vorbea poporului bucovinean:

— Fraților din Dacia! Bine ați venit pe pământul acesta liber, unde n'o să mai simțiți jugul secolar al lui Atila...

Dar muzica militară îi înăbuși glasul, cunoștințele istorice și focol patriotic și gloatele dela gară trecură peste tinărul, care merită în adevăr jugul secolar, ca să se n'vețe minte a mai strica prin cuvântări deșanțate momentele, destul de însemnate prin ele înșile.

De altădată eram cu voi într'un oraș de provincie. La masă fuseseră rostite mai multe discursuri de cât un om normal e în stare să suspoarte. Mai multe ca bucățile de friptură, câte

au revenit la o persoană. S'ar putea chiar zice, că v'a hrănit cu discursuri. Și acum, osteniți, plecam către casă. Dar în drumul spre gară se ridică vila unui mare român. Vila e splendid luminată și cu ghirlande de flori de jur împrejur. Ferestre mari, arcuite, sunt deschise și într'una doamna cu părul brunet și în cealaltă domnul cu pieptul plin de decorații.

Bunul Român! Ce bine i-ar fi stat să ne lase să trecem pe sub ferestrele-i măestre și să guste el — și cu consoarta-i ferice — în toată liniștea spectacolul măreț, aceste mii de Români, cu placarde și lampioane, cu cântece și veselie. Căci, în urma urmelor, ori-ce spectacol poate fi gustat mai profund când stai într'un colț retras și te lași sincer impresionat, dând sbor fantaziei. Dar nu, darul oratoriei îl mănca și pe acesta sub limbă; ne oprește cortegiul și ne torăe, drăguț Doamna, ne torăe cu ceasul. Granițele cad, istoria se mărește și globul cu geografia se clatină... iar noi plecam furioși mai departe.

Imi plac oratorii în genere și imi place avântul lor. Oamenii ăștia, dintre cari cei mai mulți nu sunt capabili să scrie o pagină limpede, știu totuși în graiu viu să-ți desvolte cele mai grele probleme. Cuvântul lor cald străbate deadreptul, convinge, te înalță și-ți dă fiorul sfânt al faptei. Momentele și cauzele mari îi inspiră, le dă puterea de a-și mlădia fraza și de a te ademini. Dar când aud pe la ferestre și la mese pe acești limbuți grăitori de banalități, sau de cuvinte mari, fără înțeles pentru dinșii și fără răspundere, mă doare că manifestațiile noastre de unire sufletească iau une-ori un caracter așa de superficial.

Dar stați, să nu uit. Printre cei ce au vorbit sunt doi dintre cei mai buni ai noștri.

Unul e stăpân peste Banatul întreg și de cuvântul lui ascultă supușii, cum ascultă credincioșii de glasul clopotului chemător la rugă. Celalalt e fiul marginimei sibiene, de o căldură și sinceritate comunicativă. Brediceanu și doctorul Comșa sunt buni oratori.

Am admirat la unul cumpătul cu care își măsoară cuvântul, la celalalt finețea cu care-și analizează simțirea. Mi-a plăcut substanțialitatea amânduora, căci prin ea s'au deosebit de toată vorbăria goală a celorlalți improvisatori.

Și mai e ceva. Accentul.

E o urățenie nespūsă accentul străin în limba noastră. Dacă școala ungurească ne-a smuls ceva din limbă, apoi e accentul în primul rând. În schimbul acelu sunet plin, în schimbul acelei curgeri curate, dulci, ușoare a graiului nostru, contactul cu școala ungurească ne dă asprimea, cadentele și ridicările necioplite ale limbii lor barbare.

Chiar și dela Nemți luăm puțin din firea limbii lor: trăgănarea.

N'am observat această influență de accent la Brediceanu și Comșa. Cel dintăiu are pronunțarea bănățeană, dar română, cochetând puțin cu provincializmele. Cel de al doilea se exprimă în cea mai literară românească.

Eram odată de credință, că pentru a ajunge buni oratori, ardelenii noștri ar trebui să vie să asculte pe oratorii Capitalei. Astăzi imi schimb părerea. Amintiții doi oratori ardeleni pot sta alături de mulți bucureșteni.

Fidelio.

Arad și Lipova, unde mandatele d-lor Aurel Petrovici și dr. A. Cioban sunt protestate, iar V. Tomici n'a trimis mandatul.

Ceilalți aleși se declară verificați, iar acestea trei se vor trimite comisiei de verificare.

Dr. Nestor Oprean raportează asupra alegerilor din dieceza Caransebeșului.

Dintre mandate sunt dificultate ale d-lor dr. T. Badescu, Filip Adam, dr. N. Ionescu, Petru Corcan și N. Marin. Se trimit la comisia verificatoare. Nu și-au prezentat mandatele dr. Al. Mocionyi și George Serb.

Dr. P. Cornean raportează asupra alegerilor din archidieceză. Sunt protestate alegerile dela Dej (cler) și Sebeș (mirean); actele se trimit la comisia de verificare.

Ședința se suspendă pentruca onorata comisie de candidare, compusă din d-nii Cosma, Mangra, Truția, Musta și cavalier Pușcariu să întocmească o listă a biroului și secțiilor, ce este a se alege, fiind 73 deputați verificați și astfel congresul capabil de a aduce hotărâri valide.

La orele 11 comisia intră în sală și prin referentul ei *P. Truța* propune următoarele: În birou:

M. Voilean, I. Pinciu și I. Giorgia, dr. G. Proca, dr. Margita, dr. Ciuhandu, dr. A. Cioban, dr. G. Miclea și G. Breban.

Comisia verificatoare: Dr. I. Trailescu, dr. I. Șenchea și Ilie Trăilă.

Comisia organizatoare: Dr. I. Pușcariu, Filaret Musta, Aug. Hamsea, Part. Cosma, I. Pușcariu, N. Zigre, P. Truța, Cor. Bredicianu și Ilie Trăilă.

Comisia bisericească: Dr. E. Roșca, V. Mangra, dr. T. Badescu, dr. I. Preda, dr. I. Mețianu, P. Fășie, M. Veliciu, dr. A. Novac, N. Marin.

Comisia școlară: Grigore Pletos, R. Ciorogariu, dr. G. Popovici, Ar. Vlaicu, dr. A. Vlad, V. Goldiș, Em. Ungureanu, P. Drăgălina și Ioan M. Roșiu.

Comisia financiară: Dr. M. Cristea, N. Roxin, M. Popovici, dr. N. Comșa, S. Demian, P. Rotariu, dr. A. Lazar, I. Budințean, dr. P. Cornean.

Comisia petiționară: V. Demian, G. Sârbu, Seb. Olariu, dr. V. Pahomie, dr. V. Preda, dr. I. Suci, dr. G. Cosma, dr. A. Novac și dr. P. Cornean.

Comisia Gojdu: N. Ivan, dr. T. Putici, dr. Ghidiu, M. Cirlea, dr. St. Rozvan, G. Feier, dr. N. Oprean, I. Budințean, și G. Breban.

Ședința se ridică la 11¹/₂, anunțându-se a treia pe Marți, la ore 10 a. m.

Ședința III.

— Marți, 11 ore dimineața. —

Presidiază I. P. S. Sa Mitropolitul *I. Mețianu*.

Secretarul *I. Pinciu*, citește procesul verbal al ședinței precedente. Se verifică după o scurtă observație a dlui P. Cosma.

Se prezintă cererea învățătorilor din tructul Brașovului spre a se întruni într'un congres al tuturor învățătorilor. Se dă comisiei școlare. De asemenea se prezintă și alte acte, cari se trimit toate comisiunilor respective.

Dr. R. E. Roșca citește următoarele:

Mărit Congres!

În anul 1908 se împlinesc o sută ani dela nașterea fericitului în Domnul mare și neuitat archiepiscop-metropolit *Andrieu-baron-de-Saguna*. Un moment acesta în viața noastră bisericească de adevărată elevare sufletească, pentru că ne dă

impulsul să mai revenim asupra faptelor lui mărețe cari au creat epocă pentru biserica noastră, scoțând-o din starea ei umilită și asigurându-i o poziție adecuată în raportul cu celelalte biserici din patrie, iar prin organizarea ei constituțională autonomă i-a asigurat nu numai consistența, dar i-a dat și prestigiul recerut în rândul celorlalte biserici.

Cuvine-se deci, ca drept dovadă a sentimentului de fii recunoscători, această supremă reprezentanță bisericească, la acest period iubilat, în mod adecuat să dea expresiune manifestărilor sale față de neuitatul arhieru, ca toți fii bisericii să iee îndemn și exemplu, cum se venerază memoria bărbaților vrednici, din neam în neam, scoțându-se la iveală cu orice ocaziune binevenită virtuțile neperitoare, ce posterității servesc ca tot atâtea faruri luminoase în calea progresului. Și deoarece Congresul, după normele în vigoare, în anul 1908 nu se întrunește, îmi iau voie a face următoarea *propunere*:

Conzistorul mitropolitan se însărcinează ca din bun timp să iee dispozițiunile necesari, ca în anul 1908, când se împlinesc, o sută ani dela nașterea fericitului în Domnul, marele și neuitatul archiepiscop-metropolit Andrei-baron-de-Saguna, la timp corespunzător din partea credincioșilor în cadrul instituțiilor noastre bisericești și școlare să-i se serbeze amintirea memoriei cu solemnitate și devotamentului cuvenit, scoțându-se la iveală și cu această ocaziune faptele mărețe pentru neam și biserică d'optrivă.

Propunerea s'a primit cu mare însuflețire.

Comisia verificatoare, al cărei prezident este dl Ilie Trăilă, își prezintă raportul, făcut și predat de dl dr. *I. Șenchea*.

Raportorul, motivând pe larg, propune verificarea tuturor mandatelor atacate, excepționând mandatele dela Lipova și Turda, asupra cărora comisia nu s'a pronunțat încă.

Congresul primește propunerile, fără discuție. Ședința s'a ridicat la 11 și 3 sferturi.

Pentru încurajarea industriei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 16 Octombrie.

Ședința secțiunii economice.

Secțiunea economică a camerei a ținut azi înainte de prânz o ședință supt presidenția deputatului Hellebraoth. În secțiune s'a dezbătut proiectul de lege al guvernului pentru *încurajarea industriei*.

Nagy Emil ca raportor arată, că proiectul caută a încuraja dezvoltarea industriei prin trei mijloace: prin reduceri și favoruri date de stat, prin ajutorul bănesc al statului și prin avantajii acordate la căile de comunicație.

Kossuth Ferencz, ministrul de comerț arată, că industria ungurească are nevoie de sprijinul și încurajarea statului pentru a putea prospera și susține concurența străinătății. Preconizează ideea de-a se întrebuița capitalurile din țară, cari stau prin casele de păstrare. Aceste capitaluri puse în circulație ar face ca industria să se desvolte repede. Capitalurile străine încă trebuiesc îmbrățișate, căci abea 10% din ele ies din țară, restul rămânând aici. Guvernul le va acorda avantajii spre a le trezi încrederea. Cere să se adopte proiectul.

Vorbesc încă ministrul de justiție *Polónyi*, secretarul de stat *Szterényi*, *Lázár Pál* și alții. Secțiunea a adoptat proiectul în discuție generală.

Proiectul acesta de lege a fost azi înaintat și discutat în ședința secțiunii financiare a camerei.

Sub presidența lui *Széll Kálmán*, raportorul *Nagy Emil* a prezentat acest proiect secțiunii.

Ministrul de comerț *Kossuth* spune, că ar fi de dorit, ca societatea și mai cu seamă membrii mai avuți ai aristocrației să se îndeletnicească cu crearea și întemeierea întreprinderilor industriale. Dar până atunci, statul este chemat să lucreze pentru dezvoltarea industriei.

Au mai vorbit *Hoitsy Pál*, ministrul de justiție *Polónyi* și președintele *Széll*.

Holló Lajos spune, că intrarea capitalurilor stră-

ine în țară ar putea fi păgubitoare țării. Oare nu avem destule înrâuriri străine în țară, oare *crearea industriei cu capitaluri străine* nu le va împuțernici pe acestea?

În sfârșit au mai vorbit *Földes*, *Kossuth*, *Szterényi*, *Babó* și *Szabó*.

Afacerea Goluchowski.

O știre ce pare a fi mai mult tendențioasă decât adevărată a pus pe contele Goluchowski în discuțiune. Guvernul a cercat să o omoare, să o strivească, desmintind știrea. Dar izvorul ei a fost nimicit, câtă vreme discuțiunea în jurul ei curge înainte. Guvernul nu a răușit deci să înlătore discuțiunea, să împedice ca răsturnarea ministrului de externe să se pue iarăși în discuție, ca patimile, poftetele destructive ale partidului kossuthist să fie din nou ațâțate și aprinse. Aceasta a fost ce i-a pricinuit atâtă grijă și încurcătură în sesiunea trecută a parlamentului și a delegațiilor și se pare că aceiași chestiune va forma iarăși grija lui principală în sesiunea aceasta.

Dar ea se pare că va pricinui și partidului kossuthist multă supărare.

Prin acțiunea-i atât de caraghioasă și zgomoasă de astă vară el este obligat moralicește de a-și împlini promisiunea de a răsturna pe ministrul de externe, adevăratul potrivnic al năzuințelor naționale ungurești, cauza marilor fiascuri ale coaliției. Se pare că însuși partidul să fi înțeles cât de greșită sau zădarnică este lupta împotriva lui, se poate ca chiar el să se fi căit sau să fi renunțat la gândul de răsturnare. Căci se știe, că M. Sa ține foarte mult la persoanele cari au stat multă vreme la un post însemnat, date fiind avantajile unei stabilități în conducerea unei funcțiuni.

Dar partidul Kossuth cum să iasă din dilemă? Stăruind mai departe în acțiune împotriva lui Goluchowski, el riscă de-a încercă un mare și rușinos eșec.

Se pare că șefii partidului au înțeles lucrul acesta. De aceea »Bud. Hirlap« de eri cearcă să convingă pe intransigenți că lupta, în fond, ar fi fără rezultat. Căderea contelui Goluchowski nu ar însemna căderea sistemului său. Urmașul lui va urma aceeaș politică anti-ungurească dictată de sus. Iar lupta noastră, zice, se dă nu în jurul persoanelor ci în jurul principiilor și direcțiilor politice. Deci acelaș raționament pe care îl expunem în altă parte a foii noastre. Ori-cum însă, se pare că chiar frunțașii coaliției încearcă să intervină pe lângă cei intransigenți, pentru a-i aduce la sentimente mai bune. Ei cearcă a retracta și a împiedecă mișcarea, al cărei început trebuie să fi pornit tot dela frunțași. Nimic nu caracterizează mai bine incapacitatea și lipsa de disciplină și chibzuință în care a ajuns acest partid printr'o viață de aproape 40 de ani de opoziție.

Wekerle la Viena.

Ministrul-președinte *Wekerle* a fost primit azi în audiență de M. Sa în Viena. Bine-înțeles audiența asta s'a crezut că va avea menirea de a desbate situațiunea lui Goluchowski. Ministrul-președinte desminte în chip categoric interpretarea aceasta.

Pe tonul și felul cum dânsul face această declarație ziarștilor se simte supărarea lui pentru punerea în discuție a afacerii Goluchowski, pe care ar fi dorit atât de mult să o facă uitată.

»Nu este adevărat, a zis dânsul unui ziarist, că am venit la Viena în afacerea Goluchowski. Am vorbit cu M. Sa despre alte afaceri.

Lumea vreă acum cu orice preț o criză pentru Goluchowski. Nu se vorbește decât de ea și cele mai multe știri sunt numai niște *scornituri ofioase*.

Noul ambasador austro-ungar în București.

În locul marchizului Ioan Pallavicini, va fi numit contele Forgách János, nou ambasador al Austro-Ungariei la București.

Încă un Ungur în diplomație.

Ședința camerei.

Azi Miercuri, camera va ține o ședință formală pentru prezentarea proiectelor desbătute în secții.

Noul fișpan al Caraș-Severinului.

Monitorul oficial de azi publică numirea noului fișpan al comitatului Caraș-Severin a fostului vice-șpan Fialka Károly. Intriga avocatului Rosenthal de a trânti pe Pogány a răușit deci numai în parte, și el va trebui să-și puie pofta de fișpanat în cuiu.

Situația lui Goluchowski.

O nouă versiune pretindea erii, că contele Goluchowski nu-și va prezenta expozeul în persoană în ședința delegațiilor. Se spunea, că el va încredința pe un secretar de minister cu menirea aceasta. Știrea aceasta se dezmente.

Nimeni nu are dreptul, zice dezmințirea oficială, de-a presupune despre contele Goluchowski, că nu va avea curajul și simțul constituțional de-a se prezenta în delegații. Ori cum însă, afacerea aceasta va face guvernului serioase neplăceri. Căci nu se poate tăgădui că guvernul Wekerle are datoria morală de-a susține pe Goluchowski, orice fel de politică extremă ar fi făcut acesta.

Este o situație în care caracterul ciudat situației politice generale a guvernului se al învederează și mai mult. Majoritatea kossuthistă având putere absolută asupra vieții unui ministru, cere decapitarea lui Goluchowski. Guvernul și celelalte partide însă nu au nici un motiv de-a fi ostile ministrului de externe. Care va fi spiritul conflictului? El a fost cu greu înlăturat, sau mai bine amânat în sesiunea trecută.

Acuma »Magyarország« ziarul de frunte al partidului kossuthist, într'un articol de fond de astăzi, cere cu hotărîre căderea lui Goluchowski. Să presupunem, zice, că prin căderea lui, ar cădea și guvernul întreg. Ei și?

Va urma o criză scurtă, de o săptămână-două, și guvernul unguresc de azi va fi numit din nou și lucrurile își vor relua cursul obișnuit. Se pare deci, că partidul kossuthist vrea să provoace cu orice preț aceasta criză. Să presupunem, că el va reuși. Care va fi scopul și folosul ei. Mai întâi, toată lumea va ști, că ea nu-i serioasă, că demisia guvernului unguresc este numai de formă. Dar care va fi folosul real al căderii lui Goluchowski? Nimic. Poate fi ea o cucerire națională? De sigur nu. Goluchowski va fi înlocuit cu altul, care va face aceiași politică externă.

În esență deci nici o schimbare. Toată marea acțiune va fi deci o șarlatanie politică. Ea va avea scopul de-a prezenta pe kossuthiști așa de vajnici opozanți cum erau atunci, când făceau opoziție adevărată. Aceasta va mai întări pe câtăva vreme prestigiul partidului care pare a fi sdruncinat. Cu astfel de mijloace ridicole, copilărești și mincinoase el va mai izbuti să-și cârpească popularitatea, până când se vor deschide ochii lumii atâta vreme înșelată, amăgită și îmbătută cu vecinicele fraze și tirade, cari au fost un mijloc atât de minunat pentru a se menține.

Din România.

Banchetul inginerilor bulgari. Marți seara s'a oferit în sala ministerului de externe un banchet inginerilor bulgari cari au venit să viziteze Expoziția.

Au luat parte peste 200 de ingineri bulgari și români, apoi dl ministru Grădișteanu, având la dreapta sa pe dl inginer Sarafoff iar la stânga pe dl Rîmniceanu, dl Miclescu, director general al C. F. R., dl dr. Istrati, comisarul general al expoziției, etc. etc.

Banchetul a durat până noaptea târziu în animația și entuziasmul general al conmesenilor, și în seria toasturilor nesfârșite.

Cel dintâiu care a luat cuvântul a fost dl ministru Grădișteanu, căruia i-a răspuns din partea inginerilor dl Sarafoff.

Ultime știri.

Greva din Lodz s'a sfârșit. În oraș domnește de nou liniște și pace.

Polițiști atâcați. Varșovia 16 Oct. Trei polițiști cari se reîntorceau dela înmormântarea mamei dedectivului renumit Grün a fost atâcați de 12 revoluționari bine înarmați.

Pe unul l-au omorît, iar ceilalți doi au fost grav răniți. Revoluționarii au fugit. Militia sosită la fața locului a împușcat și a rănit două femei și un copil. Grün a scăpat cu viață numai ca prin minune.

Berlin, 16 Octombrie. După cum se vestește ziarului »Swedonja« guvernul a dat 70.000 coroane subvenție societății, ce se ocupă cu aranjarea pogromului.

Gu prilejul unei cărți.

»Magyar Hirlap« aduce știrea, că o cunoscută firmă de editură din Lipsca va publica în curând o carte a unui scriitor german, Max Treu, al cărei subiect va fi scos din lupta Germanilor din Ungaria pentru limba și naționalitatea lor împotriva Ungurilor »barbari și brutali«, cum se spune în anunțul editorului, trimis librărilor din Budapesta. În cartea aceasta se va zugrăvi lupta desnădăjduită a unei comune germane din comitatul Zips (Szepes) împotriva maghiarizării. Cartea, spune editorul, va avea un răsunet mare pretutindeni și va atage atențiunea lumii asupra stărilor și luptelor naționale din Ungaria.

Intențiunea autorului german, nici vorbă este laudabilă. Dar întrebăm, oare el va reuși să-și atingă scopul: să atragă luarea aminte a lumii asupra luptei Germanilor din Ungaria? Ne îndoiim. Ba mai mult, trebuie să acuzăm pe Germanii din Austria și din marea și puternică împărăție a Germaniei de o indolență și nepăsare neexplicabilă față cu frații lor rătăciți și uitați din Ungaria. Ea este de-a dreptul rușinoasă și ciudată. Nici o țară și nici un popor de ori unde nu citește și nu se interesează atât de mult, atât de intensiv pentru străinătate ca Germanii. Germanul are mândria de-a trece drept poporul cel mai bine informat asupra trecutului, asupra prezentului și culturii tuturor popoarelor. Nici o literatură nu este atât de bogată în traduceri ca cea germană. Germanul disprețuește pe celelalte popoare, mai cu seamă pe Francezi pentru lipsa lor de cunoștințe geografice. El cunoaște cu deamănuntul urmele vechii culturi egiptene asiriene și a aztecilor din Mexicul străvechi. El cunoaște situația claselor muncitoare din Anglia și a citit toate operele lui Gorki și Andreiev mai bine ca un Rus. Despre Germanii din Ungaria însă se știe foarte puțin. Ceeace se știe despre ei, nu este meritul germanilor din împărăție, ci a Sașilor ardeleni. De obicei aceștia sunt luați ca singurii Germani din țara noastră, deși ei nu formează decât a zecea parte a populației germane din Ungaria. Cele câteva cărți publicate de »Alldeutscher Verein« din Berlin nu au ajuns să lămurească poporul german despre frații lui de-aici, căci ele se pare, că nu au pătruns în mulțime. În partea cea mai mare a poporului nemțesc și azi domnește cea mai mare lipsă de informație despre poporul german de-aici. Dovadă și anunțul editorului din Lipsca.

Dacă este să-l credem, dl Max Treu va vorbi

despre lupta națională a Germanilor din nordul Ungariei.

Dar se știe, că ea acolo nu există, din simplul motiv, că Germanii de acolo și-au pierdut cu totul conștiința națională germană și în parte chiar și limba lor. Ei se află în plin proces de maghiarizare. Iar ceea ce-i mai caracteristic, lepădarea lor națională se face de bună voie, fără nici o luptă sau împotrivire. Neamțul de acolo, numit Ziper este fericit, când îl iei drept Ungur. Prima inexistență a autorului german.

Dar mai sunt și altele. Germanii de acolo vor lupta împotriva maghiarizării, în cartea dlui M. Treu. Cum? Noi știm că în comitatul Zips elementul unguresc lipsește aproape cu totul. Cum se poate deci ca Germanii să lupte împotriva Maghiarilor neexistenți de acolo? Dacă Germanii ar opune cea mai mică rezistență, ei nu ar putea fi nici-când maghiarizați, căci lipsește factorul principal al maghiarizării, Ungurii înșiși. Desnaționalizarea lor se face mai mult pe calea artificială a școlii și a administrațiilor publice cari toate sunt ungurești. Deci a doua necunoștință de cauză.

În Zips nu poate fi vorba de sate germane. După știrea noastră, acolo există 16 orașele vechi germane, dar nici un sat nemțesc. Poporația rurală a comitatului o fac Slovaci.

Dacă s'ar putea vorbi de o luptă, ea ar putea avea loc numai între Germanii și Slovaci. Și într'adevăr ea există într-o măsură. Slovacia cucerită și au cucerit dar nu satele și orașele ca Bartfeldul-vechiu, azi Bártfa și altele. Al lor este de sigur și viitorul în care-i vor înghiți pe Germanii dela orașe trecuți întâiu prin faza maghiarizării pentru a ajunge în sfârșit la ipoteza cea din urmă slavizarea. Deci a treia neexactitate.

Le-am înșirat pe acestea numai pentru a arăta cât de puțin este informat un scriitor german care-și propune să scrie despre Germanii din Ungaria și pentru a ne face o idee despre felul cum restul Germanilor cunoaște pe frații săi de aici.

Di Max Treu care voește să scrie un roman despre germanii de aici, s'a inspirat probabil din cartea cunoscutei romanciere germane Klara Viebig »Das schlafende Heer«. Ideia dânsului a fost bună și mai potrivită pentru o operă literară de cât chiar ideia originalului său. Klara Viebig zugrăvește lupta Germanilor din Posen pentru limba lor împotriva Polonilor cutropitori. Deși având alese calități literare ea totuși pătimește întocmai ca și cartea și drama lui Rákosi: Clopotele amuțite, de un mare cusur: neadevărul.

În Germania nu Polonii cutropesc pe Germanii, ci vice-versa.

Opintirile statului, pe cât de rușinoase și neomenoase pe atât de zadarnice, de a slăbi, de a sfășia și contopi blocul polon din Posen, sutele de milioane cheltuite sau mai bine risipite pentru acest vis, prostesc și zadarnic, sistemul de corupțiune și barbarie a administrației germane sunt cunoscute de toată lumea. Ei nu-și vor lăpăda neamul căci nu vor, după cum este lezne de-a maghiariza pe Zipseri, de vreme ce ei singuri vor. Acelaș cusur face ca opera lui Rákosi să fie pe cât de frumoasă pe atât de neadevărată și de imorală. Nu Românii ci Ungurii asupresc și vor să răpească limba celorlalți, a românilor. Rezultatul luptei nu ne interesează aici, cine dorește citească-l în raporturile biroului central de statistică.

Ideia dlui Max Treu, am zis, este deci bună, căci vrea să arate peirea poporului german înghițit de străini. Dar ea nu-i de-ajuns. Pentru a crea o operă de artă puternică și care să captive, să zguduie pe public, ea trebuie să fie adevărată. Autorul trebuie să cunoască adevărul pentru a-l poetiza. Di Max Treu nu-l cunoaște însă, după cum se pare. Dânsul pare că își scrie opera sa după informații de-a treia sau a șaptea mână. Aceasta va trebui să scadă valoarea și efectul operei sale. Dânsul va trebui să vină aici pentru a cunoaște pe germanii. Iar conaționalii săi vor trebui să arate mai mult interes pentru ei decât până acum. Dacă ei vor ca Germanii să nu aibă și aici numai rolul de Völkerdünge, de îngrășământ, pentru alte popoare, cum a zis atât de spiritual mi-se pare Schopenhauer, atunci ei vor trebui să lucre, să facă ceva pentru ei. Altmintrelea ei vor trebui să sufere reproșul că noi facem mai mult pentru ai lor decât chiar ei. Dovadă lupta pentru trezirea Germanilor bănățeni, dată la alegerile din urmă. Dovadă interesul pe care l'arătăm Sașilor, pe cari înșirăm căutăm să-i reținem dela politica nelogică și sinucigașă de-a se arunca de bună voie în ghiarele vrăjmașilor.

produs nimic, astfel laptele încă s'a scumpit teribil și oamenii își vând pe rând vitele.

Azi-mâne nici lapte nu are să mai fie în Saint-Etienne.

— **Defraudare de un milion.** Colosală senzație a stărnit în Geneva, deținerea unui membru din direcțiunea »Societății Anonima Industria Cereali« de acolo care este acuzat cu defraudarea unui milion de lire. Băncile păgubite sunt »Credito Italiana«, »Banca Commerciale«, »Societa Caucazi«, »Bancodi Roma«, apoi băncile parisiene »Banque generale« și banca »Marqait«.

— **Contesa Montignoso și copiii ei.** Conflictul dintre regele Sacsoniei și fosta lui nevastă, contesa Montignoso, a pășit iarăși în alt stadiu. În cursul săptămânei trecute regele a convocat mai de multe ori ministerul, pentru a se înțelege în chestia oare cărei schimbări în contractul cu contesa Montignoso. Au luat hotărârea, că pe cea mai mică fetiță a contesei s'o ducă la Drezda și acolo s'o crească. Întâlnire între contesa Montignoso și ceilalți copii, n'are să fie. Conziliul ministerial a mai hotărât să mai dea contesei rentă anuală, drept recompensă. — Tot în aceasta chestie se scrie din Berlin: Dela 29 Septembrie ministerul Sacsoniei a ținut trei consfătuiri în chestia aceasta pentru a aplana conflictul pornit pentru prințesa Monica.

În urma contractului, contesa va ceda pe fie-sa și totodată va abdice de a-și mai revedea vre-o dată copiii.

— **Alergări de cai** vor avea loc în Arad în zilele de 20 și 21 Octombrie c.

— **Forța unei insecte.** O revistă științifică din Berlin, comunică date interesante despre aceea, câtă forță are o insectă. Pe o insectă de 32 miligrame cantitate, care se urcă și trece pe o masă, au pus un capac de tinichea și peste aceasta încă o cutie. Capacul și cutia erau 114 grame. Nu peste mult insecta ridică capacul împreună cu cutia de-asupra și eși de sub ele pe masă. Dacă punem cazul, că insecta ar fi trebuit să ridice numai jumătatea cutiei, reese că ar fi ridicat o cantitate de o mie opt sute ori mai mare decât al ei proprie.

— **Recvisite școlare,** măpi, globuri, mașine de cumput, recvisite fizice și geometrice se pot căpăta la librăria lui Jngusz J. és fia. Arad strada Weitzer János.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minoriiilor).

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Winkler József.*

Economie.

Târg de galițe în Arad. Reuniunea economică a comitatului Arad va arangia la 7 și 8 Noemvrie un târg pentru galițe de soiuri nobile, pentruca în chipul acesta să promoveze cultura galițelor. Cei-ce doresc a lua parte la acest târg ca vânzători, se pot anunța până la 25 l. c.

Atențiune!

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 16 Octomvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:30 — 7:31
Secară pe 1907.	6:65 — 6:66
Orz pe 1907.	7:15 — 7:16
Cucuruz pe Iulie	6:03 — 6:04
Cucuruz pe 1907	5:19 — 5:20
Grâu pe Aprilie 1907	7:56 — 7:57

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:26 — 7:27
Grâu pe Aprilie 1907	7:51 — 7:52
Secară pe Aprilie 1907.	6:61 — 6:62
Ovăs pe Octomvrie	6:86 — 6:87
Cucuruz pe Iulie	5:03 — 5:04
Cucuruz pe 1907	5:16 — 5:17

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: gre-părechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechei. 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Fetele fecioare

au de multe-ori lipsă de mijloace întăritoare, ca să spriginească natura și ca să învingă multele greutăți ale desvoltării lor. *Emulsiunea lui Scott*, pregătită din oleu de ficat de știucă cu adaus de var de acid fosforic și natron s'a dovedit totdeauna de un mijloc excelent și probat de întărire. Fabricată din materiile cele mai bune și în urma procedurii originale alui Scott are un gust așa de bun și e așa de ușoară la mistuit încât nu produce nici un fel de conturbare la mistuit, din contră regulează mistuitul și produce apetit. În urmare *Emulsiunea lui Scott* are cu mult mai mare efect decât oleul comun de știucă. (2).

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2.50
Se află în fie-care apotecă.

Am fost bețiv în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beatură spirțuasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon intrug 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Aduc la cuoștiņa p.t. public, că aici în

ARAD,
strada Deák Ferencz nr. 20

lângă hotelul »V A S S.«

din fabricatele fabricantului de cuptoare din Timișoara (Temesvár), alui

Pucher András,

din fabricate de prima calitate din țară po-

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Octob. 1906.

ARAD—BUDAPESTA.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă	4.16 dim.	11.25 a. m.	9.30 seara
Sofronya	—	11.41	9.48
Curtici	4.36	11.55	10.03
Lökösháza	—	12.10	10.21
Chitighaz	5.00	12.34	10.54
Ciaba	5.20	1.29	11.39
Szolnok	7.32	4.24	3.05
Bpesta, sosește	9.35 dim.	7.20 seara	6.10 dim.

BUDAPESTA—ARAD.

	acc.	pers.	pers.
Bpesta, pleacă	7.25 dim.	8.00 dim.	10.10 seara
Szolnok	9.23	1.09	1.30
Ciaba	11.13	2.05	4.32
Chitighaz	11.30	2.34	5.03
Lökösháza	—	2.51	5.21
Curtici	11.54	3.05	5.38
Sofronya	—	3.15	5.50
Arad, sosește	12.12 d. m.	3.29	6.05 dim.

ARAD—TEIUȘ.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă	12.22 d. m.	4.02 d. m.	6.35
Ghiorok	—	4.35	7.06
Radna-Lip.	12.57	5.09	7.34
Soborșin	1.50	6.55	8.47
Murăș-Ilia	2.32	8.07	9.47
Deva	2.56	8.46	10.27
Simeria-Piski	3.14	9.16	10.56
Orăștie	3.32	9.45	11.22
Vințul-de-jos	4.16	10.35	12.11
Alba-Iulia	7.—	10.56	12.31
Teiuș, sosește	7.36 seara	11.25 seara	12.58 d. m.

TEIUȘ—ARAD.

	pers.	acc.	pers.
Teiuș, pleacă	3.55 dim	8.55 dim.	2.— d. m.
Alba-Iulia	4.23	13.36	2.30
Vințul-de-jos	4.48	12.05	2.44
Orăștie	5.33	12.33	3.33
Simeria-Piski	6.05	1.05	4.12
Deva	6.29	1.16	4.27
Murăș-Ilia	7.11	1.41	5.10
Soborșin	8.15	2.32	6.19
Radna-Lipova	9.41	3.25	7.41
Ghioroc	10.10	—	8.16
Arad, sosește	10.50 a. m.	4.01 d. m.	8.50 seara

ARAD—TIMIȘOARA.

	pers.	pers.	pers.
Arad, pleacă	6.15 dim.	12.17 d. m.	5.— seara
Aradul-Nou	6.25	12.28	5.21
Vinga	6.55	12.56	6.14
Timișoara s.	7.44	1.45	7.39

TIMIȘOARA—ARAD.

	pers.	pers.	pers.
Timișoara pl.	8.25 dim.	2.10 d. m.	9.17 seara
Vinga	9.45	3.03	10.17
Aradul-Nou	10.27	3.33	10.49
Arad, sosește	10.40	3.42	10.59

Caut o fată de 15—18 ani pentru copii mei, harnică inteligentă, cu atragere cătră copii și cătră afacerile casnice, să vorbiască frumos limba românească și încâtva cea germană.

Orfanele au preferință.

Ofertele să se adreseze:

Dr. Lazar Popovici,
medic

Wien, XV. Mariahilferstrasse 136.

trivite pentru încălzit cu lemne, cărbuni și coacs, pentru spurile, vanele de scaldă și lespezile de părete, putându-se face totodată și eventualele comande pentru curățiri, reparaturi și altele.

Prețuitul sprijin al onoratului public îl cere cu tot respectul:

PRODANOVITS DÖME.

Numai este incuietură de șezut!

S'a gătat cu durerea de stomac și cu lipsa de apetit, dacă vei comanda preparatul meu de licor din plante ce întăresc stomacul:

Barátital.

O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 coroane; 1 sticlă 80 fleri.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra perturbărilor de stomac și contra lipsei de apetit numai beutura DTali 'Barátital' mi-a folosit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 100 sticle cu rambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noevre 1905.

Garami Zsigmond, dir la școala civilă.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mază și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri de lucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintel la locomotive, mori și cesuri de fabrici. Somiere elastic de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurinței de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Gine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în
un asortiment bogat acela poate se câștiga în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

HALA DE FLORI

a lui **SCHWEFFER EDE**

Piața Andrássy • ARAD • Palatul Minorităților.

Pentru ziua morților recomandă cununile sale în execuție admirabilă pe lângă prețurile cele mai moderate, tot astfel buchete, împodobiri la masă, în caz de necesitate se pregătesc în 2 oare.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precum și mlădățele rădăcinoasă de „Riparia-Potalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metotul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslășire mai detaliată.

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Battyhányi nr. 13. Telefon 410.

CINE E BOLNAVI!

La moment alină și necondiționat vindecă tusea, respirație grea și durere de cap
SIRUPUL DE MUNTE
PENTRU PIEPT

a farmacistului **BALLA**

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împiedică tuse convulsivă, tuse mărărească, durere de piept, greauna respirație, astma, trocnă, febrintea și regușală.

Sirupul de munte pentru piept a lui BALLA descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

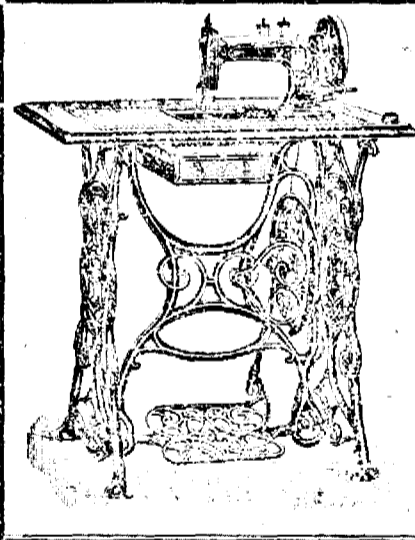
Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 lingurițe. Prețul 1.20 cor. Indrumări de trebuință alăturăm. —4

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se compută 40 fl. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuielă în caz de trimitere înainte a sumei.

30 fl.
Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, verificabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55 și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea viitoare iau răspundere.

Catalog gratuit și franco.

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice, începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabilă.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte moderate — în prăvălia mea, situată pe **Szabadság-tér 21.**

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Onorat public!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că după o funcțiune de 15 ani la firma Neumann M. din Arad, am părăsit această firmă și am întemeiat și deschis aici în loc o nouă

prăvălie

de tot felul de haine pentru bărbați, juni și băieți

care e deja înregistrată la tribunal sub firma

Braun Miksa

ARAD

Szabadság-tér, palatul gróf Nádasdy.

Esperiențele și cunoștințele mele speciale, precum și legăturile avantajoase mă îndreptătesc a spera, ca voi putea să vă satisfac și în măsură completă celor mai jingăse pretenziuni a le onoratului public. Îndrăznesc a mai aminti, că

— deschid clasă separată pentru comande după măsură. —

Toate comanda și târguierile să întâmplă și pregătesc numai sub supravegherea mea personală, prin ce se asigură materialele cele mai escelente, ce le posed în magazină, în asortiment mare, pe cari le vind cu cele mai moderate prețuri fixe.

Rog cu deosebit respect pe onor. public, că în noaua mea întreprindere se binevoiască a mă părtini și învrednici de comanda numeroase.

Cu osebă stimă:

BRAUN MIKSA

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canaluri; mai departe șghiaburi (vălăi) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe comenzi la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertez datoriile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebui-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influență asupra singelui și
formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spițaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi tér 12.

Premiat laex poziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TÓDOR

parchete, mozaic, lac, curățitor de praf

ARAD, Edelspacher-utcza nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, in-
ventată de el însuși și întrebuițat de ani de zile, care s-a deo-
sebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin
ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuițare dăm bucuros oricui
instrucții asupra întrebuițării. Primește lăchirarea parchetelor
pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât
aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va convinge pe
oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui
din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzătorii
en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile
cele mai avantajoase.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI a lui GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utcza 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală,
vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și
cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și suprinzător.

Primește comande din provincie spre curățire haine și albituri

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă
fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Incunoștințare.

Aduc respectuos la cunoștința onoratului public, că în Arad,
strada Boczkó nr. 5 în 11 Octomvrie am deschis sărbătorește

hotelul la „Vulturul Negru“

edificat în stil modern cu 21 camere cu gust arangiate, și vor
sta la dispoziția onoratului public

Spre orientare în iau voia să comunic, că la mine se va
găsi zilnic bere proaspătă de KÖBÁNYA. În toată Vinerea
zămă de pește, în toată Sâmbăta gustare proaspătă de porc,
cuină admirabilă și beuturi escelente. — Camerele sunt ilumi-
nate cu electricitate și se pot căpta cu unpreț dela 1.60 cor. în sus.

În iau permisia să mai amintesc, că mă voi strădui din
toate puterile, ca oaspeții mei să fie pe deplin mulțumiți, deci
rog să mă și sprijinească.

Cu deosebire stimă

IGNATIE PAȘCA,
hoteller și ospătar.

→ Tramvaiul circulă până înaintea hotelului meu. ←

Nu este mai frumos cadou ca Gramofonul lui Tóth József.

Se poate căpăta cu 6 pieze clasice, deja cu 12 fl. 50 cr.

Gramofonul e cea mai minunată invențiune. Să nu se confunde cu mași-
nările Phonograf de demult și învechite. Gramofonul suplinese teatre
și concerte, pentru-că prin el putem asculta
acasă în familie pe cei mai vestiți artiști
și artiște, muzicii militare și tarafe țigă-
nești, ba putem chiar și juca la ele —
Asortiment urieș de coruri de dame și băr-
bați, cupleturi, monologuri, instru-
mente de muzică în solo, tambură
și plăci duple pentru orchestre mili-
tare și tarafe țigănești. Cel mai ieftin
depon de procurat pentru Gramophone
și automata, și tot felul de muzicalii
și plăci. Mare magazin de plăci cu cele mai noi pieze românești.

Tóth József marele neguțator de Gramophone în Szeged Könyök-
utca 3.

Plăci folosite le schimb cu alte noi. — Corespondență în toate limbele.
Catalog ilustrat gratis și franco.

Modelele cele mai nouă de pălării.

Avis!

Am onorul a încunoștința pe P. T. cumpără-
tori și publicul de dame, că

SALONUL MEU de pălării de dame

care până acum a fost în str. Fabian, lărgându-l
și de nou și bogat asortându-l, cu 1. Oct.
l-am mutat în casa Heim

în strada Deák Ferencz nr. 33—34.

Pe cumpărătorii mei îi asigur și pe mai departe
despre serviciul solid și le rog sprijinul și pe
viitor.

Cu deplin respect:

JASPER ALAHNA.

Asortiment bogat de pălării de dame și de băieți.

Primesc reparaturi și transformări.

Deposit bogat de pălării de doamne.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul, împreună cu fluiditățile aparținătoare, 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

este unicul medicament cu efect în po- triva diareii copiilor.

◆◆◆◆ Bucata cu 10 fileri. ◆◆◆◆

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

MANDL FERENCZ

vopsitor de metal

A R A D, STRADA BOCZKÓ Nr. 11.

Primește spre efectuare orice lucru ce cade în această branșă, precum căzi pentru scaldă, chi- llii de scaldă, mobile de fier și de lemn, cane de apă, punerea în aur, marmură și bronz lampelor, pictură de majolica pe lemn și metal, flodrozare în orice valoare în forma cea mai senzațională *pe lângă prețuri ieftine și ser- viciu prompt.*

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină, de grădini și de vile,

precum și spre **pregătirea aranjamentelor de prăvălii, de birouri, de portale** și ori-ce fel de lucrări pentru **biserici** și alte **edificii publice.**

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

— Desemne și modele chimice se trimet la cerere. —

Gimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează **pe lângă** rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

VARGA ÁRPÁD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Edificat
la
1888.

Schiller József

Edificat
la
1888.

Atelier de articole aurite, oglinzi și rame pentru icoane
Szeged, Petőfi Sándor sugár-út 11/a.

Primesc spre efectuare pe lângă prețurile cele mai avantajoase:

Lucruri de tot felul: Rame pentru icoa- ne și oglinzi din lemn, făcută după plan, în modul cel mai artistic.

Auritori ce se poate spăla pe icoane vechi și noi și rame de oglinzi. Infrum- sețări de sculpture, de palate, hotele și cafenele.

Aranjament pentru biserici, pre- cum înfrumsețări de altare, anvoane, baltisterie, steaguri, feșnice, catafalce, cupole, felinare, cruci și icoane.

Arangeamente de luminat Acetylén

cu baterie independentă, cu aparatul brevetat „Lux“. Desvoltătoare fără manuire, automate, sistem cu carbid .. în apă fără orice primejdie. ..

Arangeamente de lumină elec- trică și de transmisiuni.

Specialitate: Baterii mici indepen- dente (Eletrogene) pentru orașe, caste- le, hotele, mori și case private. Ma- .. nuare nu este, prețuri ieftine. ..

O lampă aprinsă de 16 lumini costă pe oră 1 fil., o putere reală de cal costă 6 fil.

Motoare: de benzin, gaz, de oleu .. .. ect. pentru orice scop. .. ..

Fejér és Schmidt

BUDAPEST, Eötvös-tér 2.

Desfacere definitivă!

Cu învoirea autorităților publice
se face

Desfacere definitivă

în marele magazin

de pânză și de modă bărbătească
și femeiască a lui

Masztig Pál

ARAD

Andrássy-ut nrul 22.

Distingă la expoziția
millenară în 1896.

Fabrică de perii a lui

Oblát Lajos

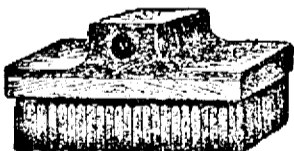
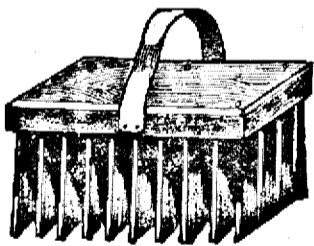
Budapest, VII., Damjanich-utca 7.

Fabrichează tot felul de perii, precum: de oțel,
aramă și din coame de rimători.

Correspondență în
limba maghiară,
germană și fran-
ceză.

TELEFON 39-01.

Catalog
gratis și franco.

Plise și guvelirare în toată țăriștea.

Mare asortiment de pănuri pentru haine bărbătești.

Institut regnicolar de pictură și
artă industrială.

Depesă: BLASKOVITS. Intemeiată la 1887.

De mai multe ori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC

Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Sal. primatului papal și a clerului înalt, din partea Magn. Sale contelui tolnai Festetic Tazilo. Pictorul eparchiei sârbești, recomandat din partea Excel. Sale patriarh. C. Braucovici

Pictare de biserică după stil, stucco. Aurirea crucilor fără sose și. Vănușarea bisericilor, ce nu se poate spăla de ploaia. Pictarea iconostaselor în execuție artistică în mod extrava-
gant de ieftin. Bisericilor mai săraci mai ieftin cu 25%. Pictare acadmică.

◆◆◆ Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaiei și focului. ◆◆◆
Rezistă schimbării vremii. Vopsirea svântă părții umezi, căci nu îndepărtă evaporarea
umezei. E fără miros și ușor se svântă. E potrivită și la vopsirea pietrei, cărămizii, țiglei
cimentului, lemnului, fierului, tînă hielei, sticlei, precum și a decorațiilor de scenărie
Rezistă focului. — Am onoare a aduce la cunoștința onor. publice și pr. st. preot, că pen-
tră vopsirea bisericilor și a turnurilor până acum nu s'a găsit vopsea, ce se poată exista, și
ce se poate spăla și se îmbină cu părțile ce o vopsea-lă fresco. Se poate căpăta e scrisu-
rumai la acest institut. Picturile făcute cu această vopsea-lă rezistă câte 10 ani. Spe-
cialitate: schele inventate de mine, cari pe cele uzate până acum, prin construirea practică
sunt cu mult mai folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratis. Cinezice și ș. te
de adeverință, ce documentează succesul muncii mele în tot atâtea biserică,

Ifj. Kopetkó Károly

CASĂ DE MARFE

PENTRU MODA DE BĂRBAȚI ȘI FEMEII

ARAD

Strada bisericii — palatul Minorităților.

Telefon local și pentru comitat nr. 477.

Isvorul cel mai ieftin de târguit.

Își recomandă magazinul său bogat provăzut cu
tot felul de

stofe țesute pentru costume de dame
după moda cea mai nouă negre și în colori.

Daruri gata pentru mirese,
pentru juni și fete.

Mare asortiment pentru reverenți
și faloane preoțești.

● Mustre în loc și provință trimit gratis. ●

JACOB REICH Fabrică de cumpeni decimale

și de mașini economice . . . .

UJVIDÉK.

Cumpeni decimale,	văpsite galben,		
	fără greutate:		
50	100	150	250 kilograme
24—	28—	32—	36— Coroane.
300	500	750	1000 kilograme
40—	50—	80—	100— Coroane.

Cu încuetoare dublă cu 10— coroane mai mult.
Greutățile să socotese separat.

Tăietor de paie patentat cu îmbucătură
50— coroane.

Tăietoare de rând 48 cor.

Pentru călcat cu piciorul cu 5 coroane mai mult.

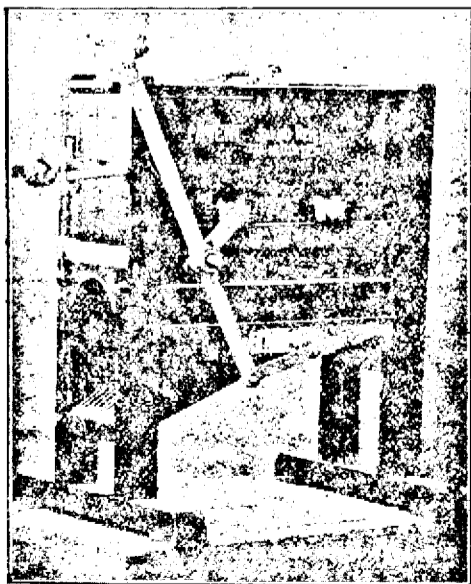
Virteje pentru un cal 160 cor.

Săpător de porumb foarte bun
50 de cor.

Fabric mașini de îmblătit cu benzină

după brevetul propriu al meu. — Mașinele toate au
fost probate și găsite bune peste așteptare. Să pot
ușor manua, se poate lucra ori când eu ele; ga-
rantez pe 2 ani despre durabilitatea lor; eu singur
leam examinat; funcționează momentan fără per-
dere de vreme; să poate lucra toată ziua fără con-
trol; umblă înainte și înapoi.

La cerere trimit prețuri curente despre fabricatele mele.

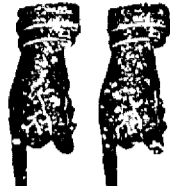
FOI PERIODICE

OPURI ȘI BROȘURI

**Se recomandă
a executa următoarele:**

PROGRAME
RILETE DE CUNUNIE
dupa dorinta și în color

ADRESE
BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA“

Str. Deák Ferencz nr. 20

CĂRȚI DE VISITA
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

INVITARI
BILETE DE LOGODNA
dupa dorinta și în color

BILANȚURI
ANUNȚURI FUNEBRALE

„TRIBUNA“ ARAD

Diferite tipărituri pentru bănci

PREȚ-CURENTURI
în color limbi

NOTE

STATUTE • LIBELE
CIRCULARE

Comandele primite să efectueze prompt și conșcincios.

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

CĂRȚI ÎN COMISIUNI

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

Chendi: „Zece ani de mișcare lit.“	Cor. 1-
Slavici: „Vatra părăsită“	1-50
„Musa someșană“	1-30
Dr. Szabó: „Drepturile și datorințele“	5-20
N. Iorga: „Călătorii în Rusia“	1-40
Ardeleanu: „Buchetul meu“	1-
Bibl. „Bunul Econom“ Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	nrul 1-30
Almanachul „Petru Maior“	4-

Manegușiu: „Reunirea Românilor“	4-
Zianu: „Potpourri“	1-
Lăpădat: „Conferințe“	20-
Popescu: „Petru Cazacul“	1-60
Păcățianu: „Principiile politice“	2-
dtto „Lupta pentru drept“	2-
dtto „Judecătorii cu jurați“	80-
dtto „Libertatea“	2-
Chendi: „Ioan Botezătorul“	1-
Pușcarin: „Juvenilia“	1-60
Cunțan: „Poezii“	1-
„Monografia Brașovului“	4-

„Biblioteca Noastră“ nr.ii 3-4, 5, 7, 8-9, 10, 11-12, 13, 14, 15-17 nrul	28-
„Școlarul Declamator“	50-
La fiecare carte să se adauge 10 fil. porto.	
„La Roma“ de Russu Ștrianu Cor. 2-	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1-	5
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0-50	5
„Școlarul declamator“	0-50
„Stropi de roaună“	1-
„Aur“ Const. Hodoș	1-50
„Telegrama“ farză în 3 acte	0-80
„Amical Poporului“ T. Vuculescu	1-